

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

**ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ**
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)

16–17 травня 2019 року
м. Тернопіль

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2019

УДК 378.001.895:61(063)(477)

I-66

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай.

Інновації у вищій медичній та фармацевтичній освіті України (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 16–17 трав. 2019 р.) / Терноп. нац. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТНМУ, 2019. – 332 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Семидоцька Ж.Д., Чернякова І.О., Трифонова Н.С.

Харківський національний медичний університет

Вступ. Самостійна робота студентів, СРС, (independent work), є одним із пріоритетних стратегічних напрямків сучасної освіти, який підвищує мотивацію до отримання знань, активує творче мислення, стимулює використання отриманих знань для вирішення певних проблем [3].

СРС має метою підготування компетентного спеціаліста – особистості, здатної сприймати, аналізувати, критично оцінювати сучасний стан медицини, володіти вмінням адаптуватися до реалій майбутньої професійної діяльності, оцінювати сучасні біомедичні технології, етичні і правові норми, бути готовим до безперервної освіти. Високим рівнем компетенції є тип організації знань, що дозволяє приймати ефективні рішення у невизначеному нестандартному середовищі [1,2]. Концепція СРС є достатньо опрацьованою, структурованою, отримані наукові докази її ефективності, але впровадження СРС дотепер зустрічається з певними труднощами: недостатня підготовка викладачів до особливостей організації СРС, необхідність зусиль і часу до здійснення контролю за якісним виконанням СРС, відсутність т'юторства, психологічної готовності студентів до такої роботи та недостатня її мотивація, дефіцит ресурсів для забезпечення СРС на необхідному рівні.

Основна частина. На кафедру пропедевтики внутрішньої медицини студенти приходять на 1-му курсі, коли приступають до вивчення основ біоетики. На 2-му курсі їм пропонується елективний курс «Деонтологія в медицині», на 3-му – елективний курс «Теорія пізнання в медицині». Ці курси закладають етичні, деонтологічні та філософські основи формування компетентного лікаря. Нами використовуються різні форми СРС з цих дисциплін: підготування рефератів, тез, есе, презентацій, проведення міні-конференцій.

Студенти задовільно справляються з підготовкою рефератів, презентацій з наступним обговоренням під керівництвом викладача у вигляді вільної дискусії. Але реферати та презентації містять відносно великий об'єм інформації, викладач не має часу оцінити якість роботи всіх студентів (у навчальних групах до 16 осіб). Крім того, надлишкова інформація призводить до внутрішнього відторгнення її слухачами.

Підготовка тез викликає у студентів певні труднощі, оскільки ця форма СРС вимагає стислого викладення основних положень теми, вміння фільтрувати інформацію, обирати необхідну для забезпечення проблемного підходу, виділяти «вузлові» проблеми, критично їх оцінювати, віддзеркалювати власний аргументований підхід до проблем, які обговорюються на занятті. Найбільша цінність надається інформації, що несе протиріччя загальноприйнятим положенням. Під час самостійної роботи студентам пропонується підготувати 1-2 тести 1 рівня з теми, яка вивчається.

Викладач разом із студентами на практичному занятті аналізує тези, пропонує питання, які не мають сьогодні чітких відповідей, стимулює студентів до роботи з інформацією високих рівней, доказовою, критичною, зв'язаною із системним підходом до рішення проблем, виступає в якості консультанта, координатора. Дискусія з теми проводиться за методами «мозкового штурму», майевтики.

Важливо наголосити, що при аналізі результатів письмової самостійної роботи викладач з першого занят-

тя може чітко визначити характерологічні індивідуальні відмінності кожного студента: ті, хто бажають досягнути успіхів, є організованими і відданими своїй меті – стати компетентним лікарем; ті, кому не вистачає впевненості у собі, кому бракує ефективних навичок самостійного навчання; ті, хто нехтують можливостями, які їм пропонують навчальні програми з курсу, використовують для СРС незначну частину відведеного часу. Такий аналіз допомагає виділити лідерів у групі, стимулювати та підтримувати невпевнених у собі, переконувати тих, хто не виявляє бажання навчатися самостійно. Таким чином, викладач забезпечує аргументований особистісно-орієнтований підхід до навчання, проведення моніторингу ефективності СРС у кожного студента.

На практичних заняттях застосовується також аудиторна самостійна робота: студентам пропонується провести бесіду з пацієнтами щодо теми заняття. Питання до інтерв'ю можуть формулювати викладач або самі студенти, відповіді пацієнтів обговорюються наприкінці заняття. При підготовці до залікового заняття студентам пропонується написати коротке есе, яке має висвітлити ставлення студентів до курсу, що вивчається, наприклад, «Чи є біоетика необхідною компетенцією для лікаря?», «Чи потрібна біоетика майбутньому стоматологу?». Проводяться також міні-конференції, які дозволяють студентам поділитися своїм ставленням до проблем, що обговорюються на практичних заняттях.

Висновки.

1. СРС віддзеркалює зміну парадигми вищої освіти: від навчання у форматі «teaching» (навчати), до парадигми «learning» (вчитися самому). Пріоритетами СРС мають бути особиста мотивація студента, розвиток його критичного мислення, вміння вчитися, отримувати задоволення від самостійного творчого пошуку знань, відкриття нових істин.

2. Викладач має бути підготованим до сприйняття і обговорення різних точок зору, які представляються студентами у формах рефератів, тез, презентацій, доповідей, коментарів, доказів, діалогу, дискусії, володіти методикою, організаційними особливостями СРС.

3. Необхідна участь усіх компетентних організацій у рішенні проблем СРС, у тому числі, забезпеченні впровадження правильного інноваційного підходу, т'юторства, адекватного фінансування.

Література.

1. Косогова А.С. Особенности организации СРС вуза с позиций компетентного подхода/ А.С.Косогова, М.Б. Дьякова //Совр. проблемы науки и образования.-2012.-№5. URL <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=7142>

2.Литвин Т. Компетентнісний підхід у системі вищої освіти України: аналіз базових понять/ Т.Литвин // Педагогіка і психологія професійної освіти.-Львів, 2012.-№2.-С. 9-14.

3.Barbosi J. The impact of students and curriculum on self- study during clinical training in medical school: a multilevel approach / J.Barbosi, A.Silva, M.A. Ferreira, M. Severo // BMC Med Educ.- 2017; 17: 9.